

Betænkning afgivet af Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget den 25. april 2019

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre afgift på kød fra drøvtyggere

[af Rasmus Nordqvist (ALT) m.fl.]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af ALT) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* i udvalget (ALT) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget har stor sympati for intentionerne bag beslutningsforslaget. Husdyrhold udleder meget CO₂. Derfor skal det begrænses, hvis vi vil mindske klimabelastningen.

Enhedslisten støtter sig imidlertid til Det Miljøøkonomiske Råd og foretrækker at indføre en CO₂-afgift på al landbrugsproduktion i stedet for at nøjes med at indføre en afgift på kød fra drøvtyggere. Det vil nemlig give landbruget bedre incitament til at omlægge produktionen. Hvis landmanden mindsker udledningen, f.eks. ved at omlægge fra kødproduktion til planteproduktion, bliver vedkommendes CO₂-afgift også mindre. Provenuet fra en sådan afgift vil Enhedslisten sende tilbage til landbrugssektoren som støtte til grøn omstilling, mere lokal produktion og forædling af råvarer.

En forbrugsafgift på kød fra drøvtyggere, der er de mest klimabelastende husdyr, vil gøre kødet dyrere i Danmark og dermed mindske efterspørgslen. Der er dog tre grundlæggende problemer med at lægge afgift på kød fra drøvtyggere:

– For det første rammer den socialt skævt, da hakket kød pålægges samme afgift som det fineste importerede kød. Det vil gøre det billigste kød markant dyrere for den enlige for-

ælder, mens det dyreste kød kun bliver marginalt dyrere for direktøren.

– For det andet vil en forbrugsafgift ikke påvirke eksporten af kød, og Danmark eksporterer det meste af sit kød til udlandet.

– For det tredje er det malkekvæget, som står for den største del af udledningen, fordi den belaster klimaet i hele dyrets levetid. Det løser en kødafgift ikke.

Alternativet

Alternativets medlemmer af udvalget udtaler:

Det vil kræve hurtige og vidtrækkende omstillinger inden for forbrug og produktion, hvis den globale opvarmning skal begrænses til 1,5 grader. Der er brug for radikal handling nu. Vi skal omstille energisystemet, transportsektoren, industrien osv., men den mad, vi spiser, bestemmer også, hvilken fremtid vi og de kommende generationer går i møde. Klimabelastende fødevarer – som kød fra drøvtyggere – er i dag reelt for billige i forhold til den klimabelastning og dermed den samfundsskade, de forårsager. Derfor vil Alternativet med dette beslutningsforslag indføre klimabidrag på rødt kød.

Mens vi arbejder for en global implementering af princippet om, at forureneren betaler, skal vi i Danmark i løbet af de kommende år indføre et generelt omstillingsbidrag i form af afgifter på fødevarer med høj klimapåvirkning. Kort sagt vil vi indregne den pris, som vores natur, miljø og klima betaler, i prisen på de produkter, som forbrugerne køber.

Danmark er det land i verden, som producerer mest kød pr. indbygger, 360 kg årligt (ifølge FAOSTAT). Den store danske kødproduktion afsættes primært til eksport, men også i Danmark har vi et højt kødforbrug, da vi ifølge FN's fødevarerorganisation, FAO, årligt spiser 95 kg kød pr. indbygger. Vi er blandt de absolut største – hvis ikke den største – kødforbrugere i verden målt pr. indbygger (DTU Fødevarerinstitutionen 2016).

Hensigten med beslutningsforslaget er at prissætte klimabelastningen på kød fra drøvtyggere i forbrugerleddet, så der i højere grad er sammenhæng mellem pris og CO₂-udledning, således at eksternaliteterne ved produktionen indregnes i prisen på produktet. Dermed undgår vi – som tilfældet er i dag – at sende regningen for konsekvenserne af klimaforandringerne videre til andre mennesker og kommende generationer.

Hvis vi skal stoppe klimakrisen, skal vi have gang i en global revolution af landbruget. Det kræver, at vi spiser langt færre animalske produkter, end vi gør i dag. Det kræver en incitamentsstruktur, hvor vi prissætter varerne efter de samfundsmæssige omkostninger ved produktionen af dem.

Den prissætning har vi ikke dag. Dette beslutningsforslag vil således udbedre en markedsfejl ved at inddrage de negative virkninger ved produktionen af fødevarer på natur, miljø og klima. Når de reelle samfundsøkonomiske omkostninger for naturen, miljøet og klimaet ikke prissættes, bliver det svært at sætte den nødvendige fart på i retning af et mere bæredygtigt forbrug og en mere bæredygtig produktion og dermed den grønne omstilling.

For Alternativet er det afgørende, at vi både individuelt og i fællesskab tager ansvar for at stoppe klimakrisen. Alle niveauer skal omstilles, hvis vi skal komme i mål. Ifølge et nyt forskningsstudie skal borgere i de rige og mest klimabelastende lande – som Danmark er målt pr. indbygger – reducere kødindtaget med 90 pct. senest i 2050, hvis vi skal nå Parisaftalens klimamål.

Et klimabidrag i form af afgift på rødt kød i forbrugsleddet er første skridt til en lang række klimavenlige omstillingsbidrag og -rabatter. På kort sigt vil vi derfor starte med at afgiftspålægge den uden sammenligning mest klimaskadelige fødevarer: kød fra drøvtyggere. Visionen er, at mad på sigt har en pris, der svarer til produktets konsekvens for bl.a. klimaet: Noget vil blive dyrere, mens andet vil blive billigere.

En beskeden kostomlægning mod især et mindre forbrug af oksekød vil gøre en meget stor forskel, for kvæget står alene for ca. 10 pct. af menneskers samlede drivhusgasudledninger. Hvis vi skal stoppe klimakrisen, skal vi have en mere klimavenlig kost. Derfor skal vi som politikere sikre rammerne for, at vi ændrer kostvaner.

Ifølge Concito er klimabelastningen fra gennemsnitsdanskerens kost større end den samlede belastning fra perso-

nens forbrug af el, varme, benzin og diesel. Gennemsnitsdanskeren udleder omkring 17 t drivhusgasser om året, hvor godt 3 t stammer fra fødevarerforbruget. Heraf stammer op mod 75 pct. fra forbruget af kød og mejerivarer. Det største enkeltbidrag er oksekødet, der står for op til 1,5 t CO₂-ækvivalenter om året.

Dette niveau for et klimabidrag i form af afgift på rødt kød kan dog kun anses som et første skridt, da vi formentlig som danskere skal nå en maksimal udledning på 2-3 t drivhusgasser allerede i 2030, hvis vi skal nå Parisaftalens klimamål.

FN's fødevarerorganisation, FAO, forudsiger, at kødforbruget vil stige med 54 pct. frem mod 2050, mens mælkeforbruget vil stige med 73 pct. Konsekvenserne for klimaet er uoverskuelige, og derfor skal vi også bruge økonomiske incitamentter for at sikre et mere bæredygtigt fødevarerforbrug. Dem har vi ikke i dag, og derfor bliver det for dyrt at leve klimavenligt.

Fordelen ved at indføre klimabidraget i forbrugsleddet er, at det rammer både dansk og udenlandsk produceret kød. Afgiften kan pålægges i Danmark, uden at der sker en konkurrenceforvriddning, mens en afgift på produktionen ikke vil ramme importeret kød.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 7. december 2019 og var til 1. behandling den 8. februar 2019. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 2 bilag på beslutningsforslaget.

Mikkel Dencker (DF) Dorthe Ullemose (DF) Ib Poulsen (DF) Pia Adelsteen (DF) Jan Rytkjær Callesen (DF)

Claus Kvist Hansen (DF) Thomas Danielsen (V) fmd. Jacob Jensen (V) Carsten Kissmeyer (V) Torsten Schack Pedersen (V)

Marcus Knuth (V) Preben Bang Henriksen (V) Carsten Bach (LA) May-Britt Kattrup (LA) Mette Abildgaard (KF)

Bjarne Laustsen (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) Jens Joel (S) Kirsten Brosbøl (S) Lea Wermelin (S) nfmnd.

Karin Gaardsted (S) Søren Egge Rasmussen (EL) Øyvind Vilsholm (EL) Rasmus Nordqvist (ALT) Christian Poll (ALT)

Rasmus Helveg Petersen (RV) Ida Auken (RV) Pia Olsen Dyhr (SF) Trine Torp (SF)

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		